

פרשת בראשית – ר' צדוק מלובלין

אתמול ראינו את שאלתו של ר' צדוק – מדוע מתחילים את התורה בחודש תשרי ולא בחודש ניסן. ר' צדוק הסביר שלפי ר' אליעזר תשרי הוא זמן המוכן לגאולה מצד תשובה, ולכן תיקנו את פרשת בראשית בחודש תשרי, כיון שבפרשת בראשית מוזכר עניינו של המשיח שעתיד לתקן את היצר הרע.

היום נראה את המשך דבריו של ר' צדוק שמפרט מדוע על ידי פרשת בראשית ניתן לזכות לגאולה. ראשית – עצם כוחה המיוחד של השבת מקרב את הגאולה. שנית, לכל שבת יש קדושה מיוחדת שהיא קדושת הפרשה שקורין באותה השבת. ובשבת בראשית קוראים על רוחו של משיח, הרמוז בפסוק 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים'. על כן קדושתה של פרשת בראשית היא שיזכו לאורו של משיח.

אנו מתפללים, שבשבת זו, למרות ששנים רבות לא זכינו לגאולה – השבת נזכה. מכוחה של השבת מתעורר כוח של תשובה, ובה ישנה גם אפשרות גדולה יותר לזכות לתורה. המדרש אומר שבזכות תשובה יזכו למשיח, ובתיקוני זוהר מובא שבזכות התורה יזכו לגאולה. אם

ושבת מוכן לתשובה כמו שנאמר (תהלים צ"ב, ב'): "טוב להודות לה'" שכל מי שמודה ועוזב ירוחם, כמו שאמרו בפרקי דרבי אליעזר (פרק י"ט). ועל ידי שמירת שבת מיד נגאלין. וכבר אמרנו דכתיב (במדבר כ"ה, י'): "עולת שבת בשבתו" וכן ומידי" שבת בשבתו" (ישעיה ס"ו, כ"ג), שכל שבת יש לו קדושה מיוחדת לאותו שבת, והקדושה הוא קדושת הפרשה שקורין בשבת זה.

וקדושת פרשת בראשית הוא שיזכו לאור רוחו של משיח, ועל כן מתחילין בראשית בשבת אחרונה מחודש תשרי... שאף שרואין שעברו כמה יותר משמונה עשרה מאות שנה ולא זכינו להגאל עדיין. אולי בשבת זה נזכה להגאל מיד על ידי התעוררות תשובה מלעילא (מה'), וכל החודש מסוגל לזה. מה שאין כן בניסן, אחר שרואין שעבר הפסח ולא היה מכות וסדר הגאולה כיציאת מצרים אין מקום להתחיל בראשית. ואם שיהיה על ידי תשובה מצד ישראל היום אם בקולו תשמעו אין לזה זמן מיוחד כלל. ואף לר' יהושע זמן הגאולה על ידי תשובה מיוחד לתשרי שיהיה התעוררות התשובה מה' יתברך. אך לשיטתו אזיל בגמרא (סנהדרין צ"ז ב) לא בתשובה ובמעשים טובים (כמו שיתבאר במקום אחר). ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי (ר' אליעזר ור' יהושע לא חולקים, אלא ר' אליעזר דיבר על גאולה שתבוא מתוך תשובה ור' יהושע דיבר על גאולה שתבוא מצידו של ה' ללא תשובתן של ישראל).

ועל כן תיקנו שיסיימו התורה בשמחת תורה ויתחילו בשבת אחרונה מתשרי פרשת בראשית, שקדושת הפרשה שיזכו לאור רוחו של משיח, כמו שנאמר: "ורוח אלהים מרחפת על פני המים".

ובמדרש רבה (בראשית רבה ח', א'): "בזכות התשובה שנמשלה למים". ובתיקונים (תיקון ל"ו): "על פני המים ולית מים אלא אורייתא (ואין מים אלא תורה)" ושבת מסוגל לתשובה כאמור. וכן שבת הזמן לזכות לתורה, דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה, וכן התורה שבעל פה כמו שמובא בזהר הקדוש (ח"א מ"ז ב): "יום השביעי - דא תורה שבעל פה דאיהו יום שביעי (זו תורה שבעל פה, שהיא יום השביעי)" והיינו מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה (המידה השביעית היא מידת המלכות, ותורה שבעל פה מבטאת את מידת המלכות). ואולי נזכה בשבת זה לרוחו של משיח בזכות התורה ובזכות התשובה:

(פרי צדיק בראשית, פרשת בראשית ה')